

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. X. Tobias eleemosynarum largitor liberalissimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

§. I.

Illium Tobias erudiens, & in amorem pauperum inligans: Noli, ait, avertere faciem tuam ab ullo paupere. Varia est vultus avertio, proa diversa est animi affectio, quod paulò explicatius tradendum.

I. Vultum à paupertate avertit, qui penuriam hominis non nescit, cum satis videat, quâ necessitate stringatur, sed ne suam illi operam aut pecuniam cogatur impendere, illum à se ad alium amandans; Ito, inquit, mi amice, ito, ille juvabit. Ille alter aequè nummorum tenax, & operæ parvus similiter ad alium mittit, dulcia effundens verba, ut hominem tantò celerius à se amoveat. Tertius eodem artificio ad quartum, quartus ad quintum, hic ad plures alios ablegat. Mirè omnes munifici sunt verbis, re nullus, operam nemo, nemo crumenam commodat: omnium sagax cura est hominem egentem à quo nihil speres, quàm celerrimè à se amoliri.

Hoc creberrimum, hoc imò quotidianum est. Nemo est, qui ipse sibi dicat: Tibi derelictus est pauper, tibi, non aliis; Imò seipsum quisque purgat frigidissimis his logis: Cum pauperem hunc nemo velit juvare, cur ad me mittitur, cur ego juvem? Nunquid Deus ego sum? Num mea crumena ad omnium necessitates singuliat? Ego mihi & meæ familiæ prospicio, quid ad me alieni? Ita omnes excusant, ita opem negant omnes. Ita omnes isti quantumcunque suaves & politici sint, facies suas à paupere avertunt. In hos Joannes acriter declamans:

Qui habuerit substantiam hujus mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia verà non linguam facundam, sed manum actuosam poscit. Filioli mei non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Fili, ait, elemosinam pauperi ne defraudes & oculos tuos ne transvertas à paupere. Animam esurientem ne despexeris, & non exasperes pauperem in inopiâ suâ. Cor inopis ne afflexeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contrariari ne abicias, & non avertas faciem tuam ab egeno. Ab inope ne avertas oculos tuos. Mirum, bis mirum, sapientissimum doctorem Ecclesiasticum idem sapius repetitis phrasibus profari: quod hic vertè sit.

Oculos tuos ne transvertas à paupere: Non avertas faciem tuam ab egeno. Ab inope ne avertas oculos tuos. Nimirum hæc stupori nostro dicta sunt, cui centiè, cui millies hæc ingerenda, dum ea satis capiat. Siracides ergo persuasurus à pauperum nullo avertendum vultum: priusquam, inquit, panem, vestes, pecuniam des, da aliquid oculo- rum, & humani affectus, da prius particulam cordis, quàm æris; & ne ludificatione vapà circum amicos mitas, qui nec terencium quidem, aut assem porrigent, Tu da, tu juva, quidquid alii faciunt.

II. Faciem avertit à pauperibus, qui eos graviore verbo appellat, & asperè tractat. Hic ferè morbus divitum est; egenos inhumaniter, insolitè, severiter, acerbè, inclementer accipere. Quòd si quis meliore pallio, undantè bombycinâ veste sese inferat, mox faceratum oris promunt, & byssina verba jaciunt: adèd docilem habent linguam, quæ mel & acetum fundat, prout collibuerit, mel divitibus, acetum pauperibus, quos sæpe nec responso dignantur. Hoc prorsus est à paupere faciem avertere. Ad mores longè mitiores nos formans

Siracides: Animam, inquit, esurientem ne despexeris: non exasperes pauperem in inopiâ suâ; cor inopis ne afflexeris; non protrahas datum angustiantis. Noli obsecro tam esse cunctabundus, cum pauperibus dandum est. Da quàm primum potes; multum dederis, si citò dederis; tolle moras tam exosas, & exportige cunctatricem manum, & ne rimeris pauperum promerita: largire stipem pauperi, quia pauper est. Quid anxie scrutaris, quàm eà sit dignus: Joannes Chryostomus pro suggestu sæpe totis concionibus docuit: Pauperes non esse scrutandos; cur

Ibi p. 7. Triplex vultus avertio. I. Cum sciens pauperis necessitatem, ne suam illi operam cogatur impedire, ad alium amandat.

Pf. 9. v. 14.

1. Ioan. c. 3. vers. 17.

Ibid. v. 18.

Ecclesi. cap. 4. vers. 1. & seqq.

Cur Siracides sæpius repetit à pauperi nullo avertendum vultum.

2. Cum pauperes graviore verbo appellat, & asperè tractat.

Ecclesi. cap. 4. v. 2. & 3. In dandis elemosinis non est cunctandum.

A pauperi des, caussarum fati esse scias paupertatem. Deus, inquit Augustinus, non cui detur, sed quo animo detur attendit. Qui Christum diligit in Christiano, hoc animo ei porrigit elemosinam, quo accedit ad Christum. Occurrit tibi homo peccator; duo nomina dixi. Hæc duo nomina non sunt persuasiva. Duo nomina, aliud quòd homo, aliud quòd peccator. Quòd homo, opus est Dei, quòd peccator, opus hominis est. Da hic operi Dei, noli operi hominis.

§. II.

III. Faciem avertit à pauperibus, qui debitores egenos, aut subditos depauperatos rigidà vi ad expedienda nomina compellit. Severus instat exactor; heus solve ad diem, solve. Non possum; Fac possis, solve. Expediam nomen, sed hoc mense non possum. Hoc mense debes. Ultra omnes vires meas est, æs alienum tam citò luere. Nisi mox luis, cogam. Ah grandè vastavit agros, jugulavit fegetes, arva non responderunt, prædator miles, aut subitum fulmen combussit horreum, statum frumenti pensum reddere non possum. Nihilominus premit creditor: heus rustice frumentum repræsenta, aut cippo includèris. Non possum, etià velim repræsentare. Ergo tibi compedes impingam, corpus in nervum dabis. Mitius, mi here, mitius. Redde, quòd debes, aut proximus est licitor, qui in robor terapiat. Ita vultus & unà omnis humanitas avertitur à paupere. Quod testatur Isaias: Ecce, inquit, in die tejunii vestri invenitur voluntas vestra, & omnes debitores vestros reperitis. Ecce ad lites & contentiones jejunatis, & percuritis pugno impiè. In prisca lege Deus hanc vim vehementer avertit præcepit suis: Cum repeteris à proximo tuo rem aliquam, quam debet tibi, non ingredieris domum ejus, ut pignus auferas: sed stabis foris & ille tibi proferet, quod habuerit. Sin autem pauper est, non pernoctabit apud te pignus. Quod solitus interpres ita explicat. Qui repetit non habentem, Deo facit violentiam. Nam sæpe vestis stragula, & lectuli operimentum & curtißima supellex pauperibus violenter adimitur, ut ad expediendam solutionem aiganur. Viscera impiorum crudelia, planè ferrea. Sed his talibus non patet Deus, cujus & specimen dedit in Belisario Justiniani Cæsaris supremo duce, qui tor reges vicit, tot egit triumphos, tandem erutis oculis devolutus ad faccum publicè mendicavit. Ajust Constantinopoli eam columnam eumnum stare, ad quam solitus federe, ac clamare: Date obolum pauperi Belisario. Hujus ego facinora non proclamabo, sed verosimillimum est, quòd militiæ fieri amat, à Belisario pauperes spoliato, fortunis omnibus exutos, eorum domus combustas, aut certè has tales injurias illis allatas, ab ipso dissimulatas. Tandem suorum vindex consurgit Deus, par pari reddidit: Quà enim mensurà mensi fuerimus, remerietur nobis.

Terbarum bellicarum, quibus Germania ab Anno 1618. ad Annum 1636. miserimè deformata causis complures est assignare. Inter primarias hæc censenda, pauperum incredibilis oppressio; quanti, ah, quanti sine numero reculis suis exuti ad faccum, ad extremam mendicitatem, ad diram famem, mortemque adacti sunt! Grave est pupillam Dei tangere, ne dicam, violare, aut lædere: qui pupillam lædit, Dei pupillam fodit. Deus quidem patientissimus, summè longanimis, immensæ misericordiæ est, has tamen injurias sibi in suis irrogatas, vix unquam diu dissimulat. Viderint illi, qui aut has Germaniæ turbas concitarunt, aut mederi concitatis cum possent, ambitione aut socordia, aut avaritiâ ducti noluerunt. Usque & usque & usque Tobias cohortatus: Noli avertere faciem tuam ab ullo paupere. Si desit pecunia, non desit mitis affectus, humanitas vultus, non desit benigna verba.

Justo fundamentum præceptionem de dandâ stipe subjungit Tobias: Quomodo potueris, esto misericors. Da pro viribus, da pro facultatibus tuis, da quantum potes da-

Justo fundamentum præceptionem de dandâ stipe subjungit Tobias: Quomodo potueris, esto misericors. Da pro viribus, da pro facultatibus tuis, da quantum potes da-

Justo fundamentum præceptionem de dandâ stipe subjungit Tobias: Quomodo potueris, esto misericors. Da pro viribus, da pro facultatibus tuis, da quantum potes da-

S. III.

re. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude. Simul etiam ostendit, quos fructus pariat eleemosyna, & cur ea sit danda. Inter fructus eleemosynæ hos numerat.

I. Ita fiet, ut nec à te avertatur facies Domini. Eleemosyna seu misericordie studium, præ virtutibus ceteris hoc habet singularissimum, Deo mitificè placet, eique magis in amoribus est, quàm aliæ actiones plurimæ honestissimæ. Neque enim ulla res est, Nazianzeno teste, quæ Dei benevolentiam perinde conciliet ac misericordia, sacrificium Deo gratissimum. Talibus enim hostiis promeretur Deus. Talis verè in nos Deus est, quales nos sumus in pauperes. Avertimus nos? Et ipse se avertit, Damus, sed parèd? Et ipse suam substringit liberalitatem. Damus, sed largietur? Et ipse in nos largissimus est. Da igitur, fili mi, da liberalissimè; pro posse da, & non avertetur à te facies Domini; Deus semper benevolam habebis.

II. Præmium bonum tibi thesaurizas in die necessitatis. Hebræa phraſis depositum bonum appellat: nam quidquid in pauperem erogatur, apud Deum deponitur, ubi totum fidelissimè custodiatur, cum inestimabili lacto, nec obolo inde defessuro. Tibi thesaurizas, ait Tobias: quis enim dant eleemosynas, verè sibi thesaurizant, qui pecunias congerunt, thesaurum quidem colligunt, magis tamen alii, quàm sibi. Nam condus quærit promum, & quod ille comparit, id aliter univèrsim abripit. At verò qui eleemosynas dat, sibi ipse thesaurizat.

Chryſostomus rem putat absurdissimam, eleemosynam parcam. Nam eleemosyna, inquit, non est eleemosyna, quæ non est larga. Addit: Sunt misericordes, sed modica tribuentes per totum annum. Et quale hoc prandium est censendum, quo ovum unicum apponitur, quod dum lixaretur, dimidium effluxit, avenacei panis particula, gustatorium pocillum acescente zycho plenum? Qualis hæc cena est, quam uno alteròve bolo totam glutias; qualis hæc eleemosyna, quæ tam parca, tam fordæda? Qui plus stipsis spargit, thesaurum amplioem colligit. Vir magnus & eruditus affirmavit, alchimia artificis id efficere se posse, ut in ipso hypocausto suo intra unius anni spatium, quinque millia florenorum sibi velut sub manibus nascantur. At ego, ajebat, non hoc ago, sed lapidem philosophicum quero. Promissum magnum, & ponamus verum, sed quid hoc ad eleemosynæ lucrum? Panis quadræ, veste obsoleta, pecuniâ vilissimâ, si vis, regnum lucrari potes: das parvulam stipem, & recipies auri millionem, frange panem esurientis, & emisti cælum. Neque petenti solum dandam eleemosynam, sed etiam præoccupandum esse non petentem docens Augustinus? Noli dicere, inquit, si petierit, dabo. Expelles, erandus est, go, ut petat. Sic pascis bovem Dei, quomodo transeuntem mendicum? illi petenti das, quia scriptum est; Omni petenti te da. De isto quid scriptum est? Beatus qui intelligit super egenum & pauperem: Quere cui des, beatus enim qui intelligit super egenum & pauperem, qui præoccupat vocem petentis. Si sic inter vos indigent milites Christi, ut etiam petant, ridet ne vos judicent, antequam petant. Quomodo, inquis, quero? Esto curiosus, esto providus. Prospice, accende, unde quis vivat, unde se transigat, unde habeat: non reprehendetur ista curiositas tua, terra eris producens fœnum jumentis & herbam servituti hominum. Curiosus esto, & intellige super egenum & pauperem. Alius ad te venit, ut petat: alium tu præveneri ne petat. Sicut enim de illo, qui te querit, dictum est: Omni petenti te da: sic de illo, quem jubetis querere dictum est: Sudet eleemosyna in manu tuâ, donec invenias justum, cui eam tradas. Perfecta est ergo misericordia, ut ante occurratur esurientibus, quàm roget mendicus. Non est enim perfecta misericordia quæ precibus extorquetur. Sed si racet mendicus, loquitur pallor in facie. Festina pietate succurrere, ne audias rogantem: ne quod debetur Domino, vendices tibi.

III. Eleemosyna ab omni peccato, & morte liberat. Non patietur animam ire in tenebras. Ab omni peccato liberat: disponit namque ad pœnitentiam, quæ gravissima quæque peccata eluit. Si quis verò stipem erogaret, nihilominus in immensum aggregaret noxas, nec seriam cogitaret pœnitentiam, incassum pœne laboraret. Sed eleemosyna saniorè impicit mentem, & maturius ad resipiscenciam impellit. Neque à peccato solum, sed & à morte liberat. Ille demum verè moriuntur, qui in peccatis moriuntur. Quod Christus Judæis vaticinatur: Vos, inquit, in peccato vestro moriemini. Hanc mortem pessimam arcent eleemosynæ. Nam, beato Leone teste, eleemosyna peccata delent, mortem præmunt, & pœnam perpetui ignis extinguunt. Quæ Chryſostomus illustrissimè dicto confirmans: Eleemosyna, inquit, remedium est ad omne vulnus utile. Nabuchodonosor rex erat sceleratissimus, ulceribus & vulneribus letiferis plenus; Daniel nihilominus velut chirurgus peritissimum spem sanitatis afferens, & jacentem erigens: Rex, inquit, animos revoca, repeticem malagmata, his vulneribus tuis omnibus curandis. Peccata tua eleemosynis redime, & iniquitates tuas misericordis pauperum. Hoc empiæstrum usûs accommodandum animo: da eleemosynas, & restituetur sanitas. Nam eleemosyna ab omni peccato, & à morte liberat.

IV. Fiducia magna erit coram summo Deo, eleemosyna omnibus facientibus eam. Hebræo idiomate: Munus amplum & bonum reddetur coram Sancto. Misericordiam singulare, inestimabile præmium, tam in hac mortali, quàm in mæliore, immortalitate persolvendum. Fatali orbis die, qui de nostris annis omnibus sententiam dicet, de Misericordiam actionibus maxima instruetur quaestio. Si confectis studiis Medicus aut Jurisconsultus examen subiturus sciret, quid examinatores quaesituri essent, rem sibi optatissimam duceret, & ad ipsas quaestiones se solertissimè pararet. Ecce, ô Christiani, examinatur & judex supremus præmonem colligit, quid supremo die singillatim sit interrogaturus: Interrogationes hæc erunt: In quos inclementes, duri, immisericos, in quos humani, misericordes, benefici fuerimus; cui pecuniam aut panem, aut vestem dederimus; quem morbo aut carcere detentum in miserimus, cui hospitium aut sepulturam concesserimus. Quid ad quaestiones istas respondebimus? Jam præmonemur millies, iterumque millies, hæc ipsa eo die interroganda; quin paramus nos summis studiis, quid ad quaestiones istas, quàm opportunissimè respondeamus? Cur orbis Judex supremi iudicii die, solius eleemosynæ facturus sit mentionem disertissimè Augustinus id explicans: Dominus noster IESVS Christus, inquit, prænantians nobis iudicium suum futurum, omnia cetera recta facta iustum, & solas eleemosynas commemorare dignatus est. Tacuit omnia mala facta in quodam, & solam sterilitatem eleemosynæ increpandam esse iudicavit, non nisi ad nos componendos. Quare hoc? Quia omnia crimina eleemosynis redimuntur. Ideo illam laudavit fecunditatem, istam culpavit & damnavit ariditatem. Sed audisti omnia malefacta eleemosynis redimi: nolite sic intelligere, ut intelligunt quidam perversè. Eleemosyna enim possunt tibi prodesse ad delenda peccata præterita, si mores mutaveris. Si autem in eisdem malis perseveraveris, eleemosynis tuis non corrumpes iudicium Dei. Fiducia magna erit coram summo Deo eleemosyna omnibus facientibus eam.

Hanc certè fiduciam expertus Tobias nobilissimos Hos fructus eleemosynæ collegit. 1. Oculorum usum per Angelum cataplasma felleum recepit: si centum milia ducatorum huic beneficio rependere potuisset, beneficium non æquasset. 2. Pecuniam omnem, talenta decem à Raguele fide optimâ recepit. 3. Filium honestissimo matrimonio collocavit. 4. A rege Sarmatarum gratiam,

Eleemosyna ab omni peccato, & à morte liberat, &c. Tob. cap. 4. vers. 11. Vide Augustino 5. l. 21. de Civitate 2.7. mibi p. 290. Iona. cap. 3. v. 21. & 24. S. Leo sermo 2. & 5. de collectis.

Dan. cap. 4. vers. 24.

Tob. cap. 4. vers. 12.

4. Fiducia magna erit coram summo Deo, eleemosyna omnibus facientibus eam.

Cur orbis Judex supremi iudicii die solius eleemosynæ facturus sit mentionem?

D. Quare hoc? Quia omnia crimina eleemosynis redimuntur. Ideo illam laudavit fecunditatem, istam culpavit & damnavit ariditatem. Sed audisti omnia malefacta eleemosynis redimi: nolite sic intelligere, ut intelligunt quidam perversè. Eleemosyna enim possunt tibi prodesse ad delenda peccata præterita, si mores mutaveris. Si autem in eisdem malis perseveraveris, eleemosynis tuis non corrumpes iudicium Dei. Fiducia magna erit coram summo Deo eleemosyna omnibus facientibus eam.

Hanc certè fiduciam expertus Tobias nobilissimos Hos fructus eleemosynæ collegit. 1. Oculorum usum per Angelum cataplasma felleum recepit: si centum milia ducatorum huic beneficio rependere potuisset, beneficium non æquasset. 2. Pecuniam omnem, talenta decem à Raguele fide optimâ recepit. 3. Filium honestissimo matrimonio collocavit. 4. A rege Sarmatarum gratiam,

Hos fructus eleemosynæ expertus est Tobias etiam vivens.

gratiam, honores, opes obtinuit. Senectutem lætam, vegetam, vitam diuturnam habuit, annos duos supra centenos vixit. An non omnis elemosyna illius abundantissimè repensã, in hac etiam mortali vitã? Salomonis oraculum est: *Qui dat pauperi, non indigebit, qui despiciet deprecantem, sustinebit penuriam.* Eam quæ causam utilissimè suadet Ambrosius: *Necessitates aliorum quantum possimus juvemus, & plus interdum quam possimus.* Nusquam magis noxia est parsimonia, quam in dandã elemosynã, cuius, quivis obolus centuplici gaudet lucro. Nemo hic magis perdit, quam qui nihil vult perdere.

CAPUT XI.

Tobias luxuriæ hostis acerrimus.

Monuerat Tobias filium, respiceret cum turã Deum, respiceret homines, respiceret seipsum. Primum illud assiduam divinæ presentie venerationem, continuã Dei laudationem, jugem à peccatis omnibus averfionem complectitur. Hæc dicendo libavimus. Subjunximus præceptionem de juvandis pauperibus. Ea, quæ ad parentes honorandos, amicos & consiliarios audiendos, mercenarios tractandos, mortuos curandos spectant, alibi explicanda jam seponimus. Tertium illud est: *Respice teipsum*: quo documento superbiam potissimum, & luxuriam monet cavendam. Nos hic explicabimus, quare Tobias libidinis osor maximus tam accuratè ac sollicitè filium instruxerit, omnem vel luxuriæ umbram vitare.

§. I.

Tobias præceptio est: *Attende tibi, fili mi, ab omni fornicatione.* Cum Propheta, cum Christus, cum Apostoli suum illud inclamant: *Attendite*: animus certè adhibendus, & agendum serid. Vociferatur David: *Attendite popule meus.* Vociferatur Hieremias: *Attendite & videte.* Christus toties vociferatur: *Attendite à falsis prophetis, attendite à fermento Phariseorum;* Attendite ne graventur corda vestra crapulã. Paulus valedicēs hoc ipam Ephesinis majoribus altè impreffit: *Attendite vobis, & universo gregi.* Ita Tobias: *Attende tibi, fili mi.* Cum sermo est de libidinis vitio, inclamandum ubique omnibus altissimã voce: *Attendite vobis, attendite.* Cur autem Tobias filium tam anxie monuerit, libidinem caveret, plures sunt causæ consideratu dignissimæ.

I. Vitium libidinis vulgarissimum, quod vix ulli hominum ordini aut ætati parcat. Omnia libidinum referta. *Mundus totus in maligno positus est.* Orbi universo labem foedissimam infert luxuria. Quod Oseas jam olim deplorans: *Furtum, inquit, & adulterium inundaverunt, & sanguinem tetigit.* Omnia his nequitis plenissima: quod satis constat: & quantum ejusmodi nequitiarum supremus dies in apertè ponet, de quo jam nihil constat, quod parietes & tenebræ velant. Vir eruditus dicere solebat: Si centum juvenes ad inferos mittantur, nonaginta novem ob hoc unicum flagitium in flammam præcipitantur. Verosimilis planè conjectura. Idcirco Paulus apertissimè prædicens: *Hoc enim, inquit, scitote intelligentes, quod omnis fornicator, aut immundus non habet hereditatem in regno Christi & Dei.* Ille Domini oculus Joannes beatorum civitatem digito monstrans promulgat: *Foris canes & impudici.* Exeste Veneris mancipia, exeste libidinum prostibula, homines impuri, turpes, obscæni cogitibus, verbis, actionibus: exeste canum & hædorum lascivi greges, in flammæ Orci stabulum vestra vos rapit lascivia. Attendite vobis, ô Christiani, attendite ab omni fornicatione.

II. Vitium libidinis pertinacissimum, & pæne insanabile. Vix enim vitiorum ullum est, quod ad eodè pervicaciter & obstinatè divino spiritui resistat. Quod Sira-

Acides clarè testatur: *Verbum sapiens audivit luxuriosus, inquit, & displicebit illi. & projiciet illud post tergum suum.* Idem & Oseas deplorans: *Non dabunt, inquit, cogitationes suas, ut revertantur ad Deum suum, quia spiritus fornicationum in medio eorum, & Deum non cognoverunt.* Qui cor suum hac libidini piceatæ foeditate inquinat, nec citò, nec facillè, nisi sibi vim faciat, nitens pristino illud restituat: picem tetigit, jam hæret captivus & maculatus. Et quod longè miserrimum, nonnunquam in extremo pæne spiritu hoc lasciviæ malo infestantur, qui principis noluerunt obfistere. Novimus viros magnos, qui sub vitæ finem à nemine persuaderi poterant, ut pellices domo ejicerent; non dederunt cogitationes suas, ut reverterentur ad Deum suum. Ante annos aliquam multos vir primi nominis familiæ illustrissimæ morbo letali conficitabatur, filii jam grandes natu unã & viri religiosi complures, is maximè, qui à confessionibus erat, rogabant simul omnes, juberet feminam famæ sequoris domo excedere. Verùm nec precibus, nec rationibus ullis moveri se passus, neque tunc quidem cum extremis labris hæreret anima, amores impuros desit, maluitque animam potius relinquere, quam deserere luxuriam. Verissimum: *Non dabunt cogitationes suas, ut revertantur ad Deum suum.* Libido vitium pæne immedicabile. Cæcitas mentis, filia libidinis. Quod apertissimè dixit Oseas: *Fornicatio, & vinum, & ebrietas auferunt cor.* Attendite vobis, attendite ab omni fornicatione.

III. Luxuria & fornicatio vitiorum compendium. Quid oro virtutis habuit Herodes Antipas, qui Joannem occidit, & Christum ut fatuum irrisit? Postquam enim ausus est sui fratris conjugem Herodiadem inauspicatis nuptiis sibi jungere, omnia denique ausus est. Cetera non deterruit regem fuit: nam conciones audire, aulicum concionatorem suum eremi cultorem non contempsit, nec dicta illius animo exclusit. Herodes enim, beato Marco teste, *meruebat Joannem, sciens eum virum justum & sanctum, & custodiebat eum, & audire eo multa faciebat, & libenter eum audiebat.* Nihilominus Joannes tot divinis concionibus adulterium impedire nequit, & insuper veritati caput impendit. Salomoni non tantum regum omnium sapientissimo, sed etiam in divinis eruditissimo, veri Numinis cultori maximo, idololatriam, flagitiorum omnium Lernam, nil efficacius persuadere potuit, quam luxuria palliata; thesauros ei maximos, complures vitæ annos, summam sapientiam unica ei subtraxit incontinentia. Potuit de se fateri Salomon:

illa fuit mentis prima ruina mea.

Videte illos Sars septem viros infelicissimos, alius super alium à cacodæmonè jugulatus est. Profectò testis è caelo Angelus non eos stuprorum, aut immanium turpitudinum, aut adulteriorum insinulat, hoc unum ceteris in cautelam asserit: *Qui conjugium ita suscipiunt, ut Deum à se, & suã mente excludant, & sua libidini ita vacent, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus, habet potestatem dæmonium super eos.* Quanti alii gravissimis sceleribus irretiti, non tamen cacodæmonè obijciuntur nequid, quemadmodum hi viri septem, quos Asmodeus interemit. Revera tam impuros homines averfatus Deus jam olim dixit: *Non permanebit spiritus meus in homine in aternum, quia caro est.* Spiritus divinus ab eã mente procul exulat, quam libidinis malum occupat. Idcirco Jobus cum dixisset: *Pepigi sedes cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de virgine,* continud subjunxit: *Quam enim partem haberet in me Deus desuper, & hereditatem omnipotens de excelsis?* Idcirco & Tobias non immeritò: *Attende tibi, ait, Tob. cap. 4. fili mi, ab omni fornicatione.* Cur autem filio tam sanctè educato fugam adulterii tam severè ingerit? Præter uxorem tuam nunquam patris crimen scire. Quid his monitiis opus? Adulterii summam turpitudinem, nequitiam nefandam brevibus perstringam.

§. II. Cle.